

EESC info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

February 2024 | LV

This page is also available in:

- [ES](#)
- [BG](#)
- [CS](#)
- [DA](#)
- [EN](#)
- [DE](#)
- [ET](#)
- [FR](#)
- [EL](#)
- [HR](#)
- [IT](#)
- [LT](#)
- [HU](#)
- [MT](#)
- [NL](#)
- [PL](#)
- [PT](#)
- [FI](#)
- [RO](#)
- [SK](#)
- [SL](#)
- [SV](#)

Available Languages:

REDAKTORA SLEJA

Ievadraksts

Gaidāmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas ir ļoti svarīgas Eiropas Savienībai, jo tai nākas stāties pretī eiroskeptiski noskaņotiem un galēji labējiem panikas cēlājiem. Vēlēšanas ietekmēs ES politisko vidi un nodrošinās, ka iedzīvotāji un pilsoniskās sabiedrības organizācijas var uzņemties aktīvu un iekļaujošu lomu.

Minēto apsvērumu dēļ EESK, būdama organizētas pilsoniskās sabiedrības mājvieta, 2024. gada 4.–7. martā pirmo reizi rīkos Pilsoniskās sabiedrības nedēļu: “Laiks aizstāvēt demokrātiju!”

Šajā pasākumā pulcēsies visu vecumu un izcelsmes cilvēki, tostarp jaunieši, žurnālisti no visām ES dalībvalstīm, pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvji, ieinteresētās personas un ES iestāžu pārstāvji, kuri aktīvi iesaistīsies debatēs, kas izgaismos pilsoniskās sabiedrības ieguldījumu mūsu ikdienu ietekmējošo sociālo, politisko un ekonomisko jautājumu risināšanā.

Tā kā demokrātija sākas ar līdzdalību, šajā jaunajā nozīmīgajā EESK pasākumā tiks apvienotas piecas svarīgas iniciatīvas:

- Pilsoniskās sabiedrības dienas, kurās cilvēki paudīs savas cerības saistībā ar mūsu demokrātijai būtiskiem jautājumiem;
- Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI) — gadskārtējā augsta līmeņa EPI organizatoru sanāksme, kurā viņi apsver turpmākos likumdošanas mērķus;
- “Jūsu Eiropa, jūsu lēmumi!” — unikāls jaunatnes pasākums, kas Eiropas Savienību tuvina visu ES dalībvalstu un citu valstu jauniešiem, tostarp gados jauniem pārstāvjiem no ES kandidātvalstīm un Apvienotās Karalistes;
- Balva pilsoniskajai sabiedrībai — atzinība radošiem un novatoriskiem bezpeļņas projektiem, kuru mērķis ir atbalsts cilvēkiem ar garīgās veselības traucējumiem;
- un visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi — žurnālistu seminārs, kas pulcēs visu ES dalībvalstu žurnālistus, kuri varēs tieši vērot Komiteju darbību un informēt par to savās valstīs.

Mūsu Pilsoniskās sabiedrības nedēļa būs savlaicīga platforma, kas dos organizētai pilsoniskajai sabiedrībai un iedzīvotājiem iespēju paust viedokli par Eiropas Parlamenta jaunā sasaukuma svarīgākajiem uzdevumiem. Vissvarīgākais ir tas, ka šī nedēļa veicinās vēletāju līdzdalību un proeiropeisku attieksmi.

Pilsoniskās sabiedrības nedēļas un tās dalībnieku ieguldījums tiks integrēts rezolūcijā, kurā pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām tiks izklāstīti būtiskākie pilsoniskās sabiedrības vēstījumi par demokrātiskākas Eiropas veidošanu.

Aicinu jūs atbalstīt šos mūsu svarīgos centienus: lūdzu, piedalieties mūsu debatēs un mudiniet iedzīvotājus un apvienības piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Nepalaidiet garām šo iespēju! Eiropas Savienībai ir vajadzīgi pilsoņi, kas pauž viedokli un iesaistās.

Laurențiu Plosceanu

Priekšsēdētāja vietnieks komunikācijas jautājumos

TURPMĒKIE NOTIKUMI

2024. gada 20. februāris

[Konference “Mājokļu krīze Eiropā — turpmākā virzība”?](#)

2024. gada 23. februāris

[Izcilības līderi](#)

2024. gada 4.–7. marts

[Pilsoniskās sabiedrības nedēļa](#)

2024. gada 8. marts

[Retās slimības Eiropas Savienībā: vienota rīcība Eiropas references tīklu nākotnes veidošanā](#)

2024. gada 14. marts

[Efektīva tiesību aizsardzība tiesā un tiesu iestāžu pieejamība](#)

2024. gada 20. un 21. marts

EESK plenārsesija

BEZ APLINKIEM!

Mūsu viesis ir EESK loceklis Pietro Vittorio Barbieri, kurš pauž savu viedokli par pilsoniskā dialoga nozīmi un tā pienācīgu iekļaušanu Eiropas darba kārtībā.

PILSONISKAIS DIALOGS: PĒDĒJAIS BRĪDIS STENOT LES 11. PANTU

Pietro Vittorio Barbieri

Ar atzinumu par pilsonisko dialogu pieņemšanu process nevar beigties. Tas noteikti ir būtisks solis ceļā uz progresu, jo tas tika izstrādāts pēc prezidentvalsts Beļģijas pieprasījuma, un tāpēc to varētu iekļaut Eiropas Savienības darba kārtībā.

Tā vietā, lai aprakstītu atzinumu, būtu lietderīgāk izprast procesu. Pilsoniskais dialogs pirmkārt un galvenokārt ir forums, kur cilvēki var apspriest savu darba programmu un mērķus un kurā institucionālie un neinstitucionālie dalībnieki tiekas uz vienlīdzīgiem nosacījumiem.

Tomēr pārstāvības demokrātija ir jāaizsargā no neliberāliem mēģinājumiem to apdraudēt. Nopietnas bažas rada dažādi populisma veidi, kas grauj pilsoniskās līdzdalības telpu. Tāpēc LES 11. panta īstenošana ir gan būtiska, gan steidzama. Šī panta tapšanas brīdī bija skaidrs, ka liberālajai demokrātijai ir nepieciešama starpniekstruktūru, piemēram, sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības organizāciju, līdzdalība. Šīs struktūras pauž iedzīvotāju, proti, uzņēmēju, kas vada lielus uzņēmumus vai MVU, darba ņēmēju, speciālistu, patērētāju, minoritāšu, piemēram, migrantu, cilvēku ar invaliditāti un romu, un visu Eiropas un starptautisko cilvēktiesību apvienību pārstāvju viedokli. "Brīvība, demokrātija, cilvēktiesības un tiesiskums ir dažas no tām pamatvērtībām, kas ir liktas Eiropas Savienības pamatā. Tās ir nostiprinātas ES līgumos un veido Eiropas Savienības identitātes kodolu. Tomēr pēdējo gadu laikā tās sastopas ar spēcīgu pretestību. Eiropu skārušas vairākas bezprecedenta krīzes, kas padziļinājušas sociālo un ekonomisko nevienlīdzību un iedragājušas Eiropas Savienības pilsoņu uzticēšanos demokrātiskajām iestādēm," savā inaugurācijas uzrunā sacīja *Oliver Röpk*e. Pilsoniskajam dialogam ir būtiska lomā šo problēmu risināšanā, un jaunais priekšsēdētājs, runājot par EESK kā vienu no ES iestādēm, norādīja, ka šo iestāžu durvīm vienmēr jābūt atvērtām, lai uzklautu, ko cilvēki vēlas teikt.

Debates izpētes grupā, kas sagatavoja šo atzinumu, bija labs pilsoniskā dialoga piemērs, jo dalībnieki uzklautāja cits citu un apsprieda formulējumu, saturu un mērķus.

Mēs vienojāmies par prasībām, kas tiks iesniegtas Eiropas Savienības iestādēm, lai stiprinātu pilsonisko dialogu. Mērķis ir panākt iestāžu vienošanos, kas būtu pamats stratēģijai un rīcības plānam.

Tas ir progress, proti, panākums, kādus kopš 1999. gada EESK guvusi daudzkārt, rīkojot iekšējas debates starp dalībniekiem, kuru intereses tā pārstāv. Tomēr šī vienošanās tagad ir jāīsteno un jāatbalsta, un tai jābrūgē ceļš uz pieņemšanu Eiropas Savienībā.

VIENS JAUT?JUMS...

Mūsu rubrikā “Viens jautājums...” EESK locekļi un ziņotāji **Emilie Prouzet**, kas izstrādāja EESK atzinumu “ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada”, vaicājām, kas jādara, lai nodrošinātu ES konkurētspēju ilgākā laikposmā. Atzinumu paredzēts pieņemt marta plenārsesijā.

EMILIE PROUZET: KONKUR?TSP?JA ILG?K? TERMI?? — FAKTORU UN DAL?BNIEKU APZIN?ŠANA AR M?R?I IEZ?M?T TURPM?KO VIRZ?BU

Pagājušajā gadā konkurētspēja kļuvusi par nozīmīgāku ES politikas prioritāti. Nenoliedzama ir tās nozīme ES nākotnes veidošanā.

Pagājušā gada septembrī Komisijas priekšsēdētāja *Ursula von der Leyen* Eiropas Parlamentā uzstājās ar gadskārtējo runu par stāvokli Savienībā. Konkurētspēja bija viens no svarīgākajiem runas tematiem. Viņa apņēmas darīt visu nepieciešamo, lai aizsargātu Eiropas konkurences priekšrocības.

Eiropas uzņēmumiem ir grūtības pieņemt darbā kvalificētu darbaspēku, nozīmīgāko nozaru regulējums ir stingrāks nekā citās konkurējošās valstīs, proti, Amerikas Savienotajās Valstīs un Ķīnā, ieguldījumi pētniecībā un izstrādē ir mazāki un fiziskā un digitālā infrastruktūra kavē tirdzniecību un ekonomikas izaugsmi. Šīs problēmas ir visiem zināmas un dokumentētas vairākos pētījumos.

Ursula von der Leyen arī uzdevusi bijušajam Eiropas Centrālās bankas vadītājam *Mario Draghi* nākt klajā ar konkrētiem priekšlikumiem, kā uzlabot ES konkurētspēju. Tas ir uzteicami. Tomēr ar labiem ierosinājumiem nepietiks, vajadzīga arī politiska griba un spēja tos īstenot.

ES izvirzījusi mērķi stiprināt savu noturību un ietekmi pasaulē, taču tā zaudē konkurētspēju, kas vajadzīga šā mērķa sasniegšanai. Tiek prognozēts, ka ES daļa pasaules ekonomikā līdz 2050. gadam pakāpeniski samazināsies no gandrīz 15 % līdz tikai 9 %.

Tāpēc ir ļoti būtiski uzlabot ES produktivitāti un konkurētspēju. Šajā nolūkā Eiropas Savienībai ir jāpieņem konkurētspējas programma, kas saskaņā ar vienotā tirgus un sociālās tirgus ekonomikas principiem būtu vērsta uz nākotni, būtu labi izstrādāta un koordinēta un veicinātu uzņēmumu un darba ņēmēju labklājību, uzlabodama to spēju ieviest jauninājumus, veikt ieguldījumus un piedalīties tirdzniecībā, kā arī konkurēt globālajā tirgū vispārējās labklājības nolūkā un virzīt mūsu pāreju uz klimatneitralitāti. Tas ir būtiski, lai ne tikai nodrošinātu turpmāko labklājību, inovāciju, ieguldījumus, tirdzniecību un izaugsmi, bet arī radītu

kvalitatīvas darbvietas un paaugstinātu dzīves līmeni.

Tāpēc ES uzņēmumi saista saprotamas cerības ar šo jauno pavērsienu un prasa mainīt konkurētspējas vietu plašākā ekonomikas un sabiedrības ilgtermiņa satvarā.

EESK cenšas apzināt faktorus un dalībniekus, kas ietekmē konkurētspēju un produktivitāti ilgtermiņā un kas jāņem vērā integrētā redzējumā. Konkurētspējas ekosistēmas ir viens no mūsu darba virzieniem, lai varētu izskaidrot Komisijai, kādi rādītāji tai būtu vēl vairāk jāuzlabo vai jāpapildina.

Konkrētai valstij pielāgota pieeja problēmu analīzei un to risināšanai tomēr ir būtisks aspekts, kam Komisija nav veltījusi pietiekamu uzmanību savos divos paziņojumos par ilgtermiņa konkurētspēju.

Vispārīgāk runājot, Komisija ir sagatavojusi sarakstu ar 17 snieguma rādītājiem, kas katru gadu jānovērtē tās norādītajās deviņās konkurētspējas dimensijās. Taču arī dalībvalstīm tie ir pilnībā jāievēro, un ir jānodod Komisijai pienācīgi līdzekļi, ar kuriem tā var panākt pienākumu izpildi. Tās ir mūsu prasības.

Svarīgākie rādītāji, mūsaprāt, ir:

1. finansējuma pieejamība par saprātīgu maksu, kas neuzveic slogu nekamajam paaudzam;
2. vairāku līdzekļu iegulda sabiedriskajos pakalpojumos un kritiskajā infrastruktūrā un labāku jaunovērtē šie ieguldījumi. Šajā saistībā ierosinām sešus jaunovērtēšanas rādītājus;
3. pārticības un inovācijas jomā?oti svarīgi ir izvērst gan publiskā un privātā sektora, gan reģionālo un starptautisko sadarbību;
4. runājot par datu tīkliem un enerģētiku, atslēgvārdi ir drošība, cena un klimatneitralitāte;
5. ES loma atvērīguma jomā? vairs nav jāpierāda, bet mums jāpievērš uzmanība nepieciešamībai līdzsvarot dalībnieku konkurenci;
6. ES tiesiskais regulējums digitalizācijas jomā? ir celmlauzis, kad runa ir par savienojamību, intelektu, datiem utt. Šajā satvarā mums jācenšas panākt līdzsvaru starp cilvēciskajiem aspektiem un daudzsološajām iespējām, ko paver digitālās tehnoloģijas;
7. jānodrošina, ka izglītība un apmācība spēj reaģēt uz demogrāfiskajām un socioloģiskajām problēmām.
8. visbeidzot, runājot par stratēģisko autonomiju un tirdzniecību, jāatzīst, ka mūsu atkarība ir mūsu vājā vieta. Uzņēmumiem ir jāreorganizē sava darbība, un Eiropas Savienībai jānodrošina veicinošs satvars šīs uzdevuma veikšanai.

Domājot par vienoto tirgu, stingri uzsveram, ka dalībvalstīm ir jāievēro *acquis communautaire* noteikumi un Līgumu principi. Šķēršļu neradīšana un reāla kontrole. ES valstu valdību politiskā griba īstenot to, par ko tās vienojas Briselē, un Komisijas spēja strādāt aptveroši, nevis izolēti, kas vairo nesaskaņotību. Tas ir tas, ko mums vajag.

Mēs nekad nepārstāsim to atkārtot.

Šajā saistībā paļausimies uz Briseli, kas veic ietekmes uz konkurētspēju pārbaudes, un uz šo pārbažu rezultātiem un izmantosim reģionālos rūpniecības klasterus valstu līmenī. Instrumenti pastāv, izmantosim tos.

PĀRSTEIGUMA VIESIS

Mūsu pārsteiguma viesņa ir Portugāles diplomāte un politiķe, Portugāles Sociālistu partijas biedre *Ana Gomes*. Viņa raksta par populisma bīstamību, galēji labējo partiju popularitātes pieaugumu un nepieciešamību to iegrožot un aizstāvēt vērtības.

Kopš 1980. gada būdama karjeras diplomāte, viņa ieņēmusi daudzus amatus, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijā Ženēvā un Ņujorkā. 1999. gadā viņa bija Portugāles interešu nodaļas vadītāja un pēc tam līdz 2003. gadam vēstniece Džakartā. Tur viņa iesaistījās procesā, kas beidzās ar Austrumtimoras neatkarību, un Portugāles un Indonēzijas diplomātisko attiecību atjaunošanā.

No 2004. līdz 2019. gadam viņa bija Eiropas Parlamenta deputāte un īpaši aktīvi darbojās tādās jomās kā ārējās attiecības, cilvēktiesības, drošība un aizsardzība, starptautiskā attīstība, dzimumu līdztiesība un cīņa pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un terorisma finansēšanas apkarošana.

Pārstāvēdama sociālistu partiju, 2021. gadā viņa piedalījās prezidenta vēlēšanās un konkurēja ar prezidentu *Marcelo Rebelo de Sousa*, kura pilnvaru termiņš beidzas. Viņa palika otrā, apsteidzot galēji labējās partijas *Chega* kandidātu.

Šodien viņa turpina politisko darbību, aizstāvēt cilvēktiesības, integritāti un sabiedriskās dzīves pārredzamību un iestājoties pret korupciju un organizēto noziedzību. Viņa katru nedēļu Portugāles TV kanālā *SIC Notícias* vada analītisku raidījumu (*Ana Gomes viedoklis*).

ANA GOMES: LABĒJĀ EKSTRĒMISMA IEGROŽOŠANA EIROPĀ — KĀDI IR TĀ CĒLO I, UN KAS MUMS JĀDARA?

Eiropa šo grūto cīņu ir atstājusi novārtā un nonākusi atpalcēja lomā. Apturēt galēji labējo spēku progresu pašlaik ir visai grūts uzdevums. Pēc tam, kad 1945. gadā tika sagrauts nacistiskais fašisms, valdīja uzskats, ka ekstrēmistu kustības zaudēs savu ietekmi un darbības iespējas. Taču tā nenotika. Demokrātiskais modelis ir devis galēji labējiem spēkiem iespēju izdzīvot un nostiprināties, balstoties uz cilvēku aizvainojumu un sarūgtinājumu. Galēji labie spēki ir astoņdesmit gadus izmantojuši

Eiropas liberālo demokrātiju iecietību un pašapmierinātību. Tie izlikās, ka spēlē demokrātijas spēli, taču nekad neatteicās no ambīcijām iznīcināt demokrātiju no iekšienes, tiklīdz tiem būs vara to izdarīt.

Un tie ir tuvu panākumam: ar "nacionālās suverenitātes" lozungiem galēji labējie spēki jau ieguvuši varu vairāku valstu valdībās, piemēram, Orbāna vadītajā Ungārijā un Fico vadītajā Slovākijā. Polijā līdz pat

nesenajām vēlēšanās oktobrī astoņus gadus pie varas bija *PiS (Prawo i Sprawiedliwosc/Likums un taisnīgums)* valdība.

Eiropas Savienībā galēji labējie spēki cenšas arī iedragāt demokrātiju un izraisīt tās sabrukumu. Pateicoties informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstībai pēdējos trīsdesmit gados, it īpaši digitālajās platformās un sociālajos plašsaziņas līdzekļos ievērojami palielinājušās neonacistu un neofašistu grupu iespējas mijiedarboties, kā arī iegūt redzamību un ietekmi globālā mērogā. Tās izmanto demokrātisko vārda brīvību, lai plašāk un aktīvāk izplatītu savu ksenofobisko un rasistisko ideoloģiju. Tās koordinē stratēģijas un reālajā laikā diskreditē pilsonisko kārtību, kuras daļa tās ir. Nenoliedzams ir fakts, ka demokrātija šīm kustībām, kuras cenšas to sagraut, nodrošina objektīvus apstākļus, tostarp valsts finansējumu, kas veicina to attīstību un sociālo izplatīšanos.

Galēji labējie spēki ir atraduši auglīgu augsni izaugsmei Eiropā, jo neoliberālā politika un no reiganomikas pārņemtais finanšu kapitālisms ir apturējis vidusslāņa attīstību un sociālo labklājību, kas ir orientieris Eiropas veidošanas un tās panākumu nodrošināšanas procesā. Neoliberālisms ir ierobežojis regulējumu un kavējis ekonomisko un sociālo attīstību, samazinājis reālos darba ienākumus par labu kapitālam, iegrožojis sociālo atbalstu un sabiedriskos pakalpojumus, kā arī atstājis mājokļu nozari nekustamā īpašuma spekulantu rokās. Eiropas valdības draudīgi konkurē savā starpā, pārdodot zelta vīzas kleptokrātiem un oligarhiem no visas pasaules. Tirgus krīze un fiskālais dempings, kas padara konkurenci iekšējā tirgū negodīgu, nepietiekamais Briseles un Frankfurtes atbalsts mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī vājā nodarbinātības aizsardzība un zemā pirkjspēja pēdējo piecpadsmit gadu laikā ir palielinājuši Eiropas iedzīvotāju neapmierinātību.

Tā ir traģiska politiska kļūda, kuras dēļ secīgi samazinās to iedzīvotāju skaits, kas balso Eiropas vēlēšanās, un Eiropas Parlamentā pieaug galēji labējo spēku īpatsvars. Nacistiski fašistiskās ideoloģijas atdzimšana ir Eiropā izmantotā taupības modeļa rezultāts. Tas pasargāja finanšu sistēmu, bet nenodrošināja ekonomisko un fiskālo taisnīgumu un ignorēja iedzīvotāju problēmas, vēlmes un cerības. Tas veicinājis seno pārkuma un identitārisma ideoloģijas propagandu, kas vienmēr uzglūn un gaida izdevību atnest cilvēci zemākā civilizācijas līmenī. Šī kultūras un reliģiskā naida kurināšana pašlaik jūtama mūsu ikdienā — mūsu , ekrānos, sociālajos plašsaziņas līdzekļos un nepārtraukti izplatītajā dezinformācijā. Baiļu un nedrošības iedvešana iedzīvotājiem, piesaucot islamizāciju, baltās rases pārkuma vai jūdaisma-kristietības identitātes beigas un demonizējot romu kopienu kā tādu, kas atkarīga no pabalstiem, ir stratēģija, kas vēsturiski izmantota laikos, kad sabiedrībā pieaudzis atbalsts autoritāriem diktatoriem vai līderiem.

Šodien Eiropas valdības ļauj viņiem piesaukt "imigrācijas draudus" novecojošā Eiropā, kurai ir absolūti nepieciešams importēt daļu darbaspēka, lai tā spētu sevi uzturēt un ekonomiski attīstīties. Un tas notiek, neraugoties uz to, ka bēgļu un migrantu skaits, kas šodien ierodas Eiropas Savienībā, ir neliels. Patiesībā tas ir mazāks, nekā Eiropas iedzīvotājiem un darbaspēkam ir vajadzīgs. Tomēr ksenofobiskā un rasistiskā retorika vēl aizvien izskan Eiropā, kur joprojām trūkst droša un efektīva tiesiskā regulējuma, lai uzņemtu un integrētu migrantus, un tā vietā turpinām netieši uzturēt cilvēku tirdzniecības mafiju. Migrējošiem darba ņēmējiem bija būtiska nozīme pēckara Eiropas atjaunošanā un Eiropas Savienības veidošanā. Migrantu ieguldījums arī turpmākajās desmitgadēs būs ļoti nozīmīgs Eiropas attīstības nodrošināšanā. Galēji labējie spēki to apzinās, jo daudzi no to finansiālajiem atbalstītājiem izmanto migrantus savās nozarēs un uzņēmumos.

Taču tie turpinās spēlēt spēlītes, izraisot bailes un manipulējot ar sirdsapziņu, kā arī izmantojot valstu un Eiropas līderu vājumu un neizlēmību, kas liedz iespēju formulēt stratēģisku redzējumu un aizsargāt mūsu vērtības un mūsu principus. Demokrātijas un Eiropas idejas piekritējiem var būt tikai viena atbilde – cīņa par

UKRAINA — PAG?JUŠI DIVI GADI

Mēs aicinājām Tetyana Ogarkova — Kijivā dzīvojošu ukraiņu žurnālisti — uzņemt attēlu, kas simbolizē Ukrainu šodien, divus gadus pēc Krievijas iebrukuma 2022. gada 24. februārī. Viņa mums atsūtīja fotogrāfiju, ko uzņēma, ceļojot cauri valstij un vērojot atbalstu Ukrainas karaspēkam. Šo fotoattēlu T. Ogarkova vēlas kopīgot ar mūsu lasītājiem, un stāstu, kas ir tā pamatā.

Tetyana Ogarkova ir saņēmusi doktora grādu literatūrā Parīzes XII Val-De-Marne Universitātē; viņa ir Kijivas Mohyla Universitātes lektore, žurnāliste un Ukrainas krīzes mediju centra Starptautiskās informatīvās darbības vadītāja. Viņa dzīvo Kijivā.

© TETYANA OGARKOVA

K?DREIZ TUR BIJA M?JA...

Izpostīta māja Vremivka ciematā netālu no Novosilkas, kas 2023. gada vasarā bija Ukrainas pretuzbrukuma epicentrs.

Šos ciematus, kas atrodas Ukrainas stepē trīs reģionu (Doneckas, Dnipro un Zaporižjas) krustpunktā un tālu no lielajām pilsētām, apdzīvoja grieķi, kas kopš 18. gadsimta bija pārvietoti no Krimas. Tie 2022. gadā pretojās Krievijas ofensīvai, un ienaidnieku artilērija tos pilnībā iznīcināja. Šajā stratēģiskajā vietā, kas varētu būt izšķiroša Azovas jūras krastu atbrīvošanā, Ukraina šodien, divus gadus pēc Krievijas iebrukuma, ir atguvusi šo teritoriju.

EIROPAS PARLAMENTA (EP) V?L?ŠANAS 2024. GADA 6.–9. J?NIJ?: ES BALSOŠU. UN J? S?

Mūsu jaunajā sadaļā “Es balsošu. Un jūs?”, ko publicēsim līdz 2024. gada jūnijam, iepazīstinām ar mūsu viesu viedokli par to, kā un kāpēc piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās. Šajā reizē

mūsu viesis ir Slovēkijas lielākā dienas laikraksta *“Pravda”* ārlietu nodaļas vadītāja vietnieks **Andrej Matišák**.

PAR SLOVAKXIT RUNĀT PĀRAGRI. BET TOMĀR...

Andrej Matišák

Sveicināti Slovēkijā! Laipni lūdzam Eiropas rekordu zemē!

Nē, šeit nav domātas ļoti daudzas pils, ekskluzīvi kūrorti vai skaisti kalni. Runa ir par Slovēkijas politiskajiem rekordiem. Diemžēl šajā jomā izceļamies sliktā nozīmē.

Eiropas Parlamenta vēlēšanās slovēki pirmo reizi balsoja 2004. gadā. Kopš tā laika manā valstī vēlēšanu aktivitāte šajās vēlēšanās vienmēr bijusi viszemākā. Vienmēr.

Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2014. gadā Slovēkija nobalsoja tikai 13,05 % balsstiesīgo. Tolaik biju tik pārliecināts, ka vēlēšanu aktivitāte nepārsniegs 15 %, ka nopietni apsvēru iespēju ņemt bankas aizdevumu un izveidot politisku partiju. Raugoties atpakaļ, pat uzskatu, ka man bija iespēja kļūt par EP deputātu.

Tomēr runāsim nopietni: kas slovēkiem ir Eiropas Savienība? Bankomāts, no kura viņi var izņemt naudu? Noteikti, bet problēma ir tā, ka Slovēkija pat nespēj efektīvi izlietot ES līdzekļus. Arī šajā jomā esam vieni no sliktākajiem.

Viedoklis, ka visu diktē Brisele, ir plaši izplatīts. Nav šaubu, ka to var izdzirdēt visur. Tomēr vispārliedzinošāk to pauž Slovēkijas politiķi. Ja kaut kas ir izdevies, tas ir viņu nopelns. Ja kaut neizdodas, tā atkal ir Briseles vaina, un ļoti maz ir politiķu, kas nepauž šādu vēstījumu.

Tomēr problēma slēpjas arī plašsaziņas līdzekļos. ES tematu atspoguļojums medijos ir ļoti sekls. Žurnālisti neaplūko ES jautājumus, jo uzskata, ka tie ir garlaicīgi, un ja viņi ķeras pie to atspoguļošanas, uzmanību galvenokārt pievērš gan patiesiem, gan izdomātiem problēmjautājumiem.

Ļaujiet man teikt dažus vārdus par uzņēmējdarbības sektoru. Par ES sniegtajām priekšrocībām uzņēmēji reti izsakās publiski. Arī viņi labprātāk sūdzas par Briseles rīkojumiem un regulām.

Aptaujas liecina, ka visu šo faktoru dēļ pieaug slovēku skeptiskā attieksme pret Eiropu. Ja pievienojam visu dezinformāciju, tostarp Krievijas izplatīto dezinformāciju, ko pašlaik valdošajiem politiķiem tīk izmantot saviem mērķiem, esam uzjaukuši sprādzienbīstamu neieinteresētības un dusmu kokteili.

Tomēr par Slovaxxit runāt vēl pārāgri. Taču, iespējams, par to varēsim dzirdēt biežāk, kad Slovēkija galu galā kļūs par valsti, kurai vairs nav tiesību saņemt ES līdzekļus.

Ja vēlamies izvairīties no tumša scenārija, Slovēkijas politiskajiem vadītājiem beidzot jāsaprot, ka Eiropas Savienība ir valsts funkcionēšanai būtiska telpa, un ka tāpēc ir jārīkojas atbilstoši. Diemžēl jau tagad ir skaidrs, ka ievērojama daļa pašreizējo Slovēkijas politisko pārstāvju drīzāk vēlas sākt cīņu ar Eiropas

Savienību, lai vienalga kādiem līdzekļiem aizsargātu savas intereses.

Tas nozīmē, ka visiem vēlētājiem, kuriem rūp Eiropas Savienība, par tās nozīmi ir jārunā ar saviem radiem, draugiem un pat ar svešiniekiem. Tas var būt daudz prasīts, un nav zināms, kā tas beigsies. Tomēr citas alternatīvas ir vēl sliktākas.

EESK JAUNUMI

ES Padomes prezidentvalsts Beģija l?dz EESK atbalstu t?s galvenaj?m priorit?t?m

Beģijas prezident?ras programmas centrā ir konkurētspēja, MVU un sociālā iekļaušana. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) sniedz politikas ieteikumus par saikni starp ekonomikas pārvaldību, ilgtermiņa iekļaujošu izaugsmi un

ilgtspējīgu drošību, kā arī par sociālās ekonomikas ietekmi cīņā pret nabadzību un sociālo atstumtību.

2024. gada pirmajā pusē Beģija trīspadsmito reizi būs Eiropas Savienības Padomes prezidentvalsts, un tās prioritātes tika apspriestas divās debatēs, ko EESK organizēja janvāra plenārsesijā.

EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** pauda atzinību prezidentvalstij par sociālo partneru iesaistīšanu tās darbā. Beģijas prezidentūra noslēdz ES institucionālo ciklu, kas nozīmē, ka Beģijai būs jārod likumdošanas kompromisi un jāvada ES Padome Eiropas Parlamenta kampaņas un vēlēšanu laikā.

Beģijas premjerministra vietnieks **David Clarinval** izklāstīja prezidentvalsts viedokli par kopējās lauksaimniecības politikas reformu, pašnodarbināto personu aizsardzību un ES rūpniecības politiku. Pieprasot EESK izstrādāt 13 konsultatīvus atzinumus, prezidentvalsts mērķis ir sniegt ieguldījumu debatēs par Stratēģisko programmu 2024.–2029. gadam. Kopīgā iestāžu deklarācijā aprīlī galvenā uzmanība tiks pievērsta ES turpmākajai sociālajai programmai. Prezidentvalsts prioritātes ir arī zaļā un sociālā pārkārtošanās un klimata un bioloģiskās daudzveidības krīzes pārvarēšana. EESK sociālo partneru dialoga centrā ir uzsvars uz taisnīgu darbaspēka mobilitāti un ilgtspējīgu sociālo aizsardzību. Nozīmīgākās prioritārās jomas būs stiprināt Eiropas konkurētspēju, atbalstīt MVU un veicināt līdzsvarotu tirdzniecības politiku “Eiropa pasaulē”. (tk)

Eiropas lauksaimniecības nākotne: EESK aicina nodrošināt noturību un ilgtspēju

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) veido redzējumu par kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) laikposmam pēc 2027. gada, lai nodrošinātu Eiropas lauksaimniecības noturību un ilgtspēju. ES Padomes prezidentvalsts Beļģijas uzdevumā EESK izstrādāja [atzinumu](#) (pieņemts janvārī), kurā tā uzsvēra, ka ir vajadzīgs stabils ilgtermiņa politikas satvars, kas atbalsta ilgtspējīgu pārtikas ražošanu, atvērtu stratēģisko autonomiju un lauku attīstību.

Eiropas Savienībā 94,8 % lauku saimniecību ir ģimenes uzņēmumi, un nozare saskaras ar tādām problēmām kā zemāki ienākumi, saimniecību skaita samazināšanās, paaudžu maiņas grūtības un ievērojama darbaspēka aizplūšana. Neraugoties uz budžeta piešķirumu samazinājumu kopējai lauksaimniecības politikai (par 25 % mazāk nekā 2021. gadā), EESK aicina nodrošināt KLP finansējumu, kas būtu samērīgs ar tās ilgtspējas mērķiem. Ieteicams pāriet no ienākumu pamata atbalsta uz finansiāliem stimuliem vides un sociālajiem pakalpojumiem, pārejas periodā nodrošinot mazām ģimenes saimniecībām elastību.

Bažas par to, ka ES lauksaimniekiem nav taisnīgi nodrošināts atbilstošs dzīves līmenis – pie tam šo situāciju saasina inflācija, enerģijas tirgus svārstīgums un klimata pārmaiņas –, liecina, ka ir vajadzīgas KLP reformas. EESK vēlas, lai šīs problēmas tiktu risinātas kopējā lauksaimniecības politikā laikposmam pēc 2027. gada, kurā galvenā uzmanība būtu jāpievērš pienācīgiem darba apstākļiem, veselīgāka uztura veicināšanai, pārtikas izšķērdēšanas samazināšanai un pārtikas tirgu regulēšanai. Lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma un piegādes traucējumu ietekmi, ir ierosināti pretcikliski elementi un atbalsts atjaunīgās enerģijas ražošanai. Publiskā un privātā sektora partnerību apdrošināšanas shēmas un ieguldījumi inovācijā un digitālajās tehnoloģijās ir ierosināti kā pasākumi, kas orientēti uz cīņu pret ekstrēmiem klimata apstākļiem un lauksaimnieku iespēju uzlabošanu.

Gatavojoties 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām, EESK uzsver, ka KLP ir jāveido tā, lai apmierinātu mainīgās sociālās un lauksaimniecības vajadzības. Tā uzsver, cik svarīga ir ieinteresēto personu iesaistīšana, elastības iespējas dalībvalstīm un racionalizēti administratīvie procesi stratēģisko plānu izstrādē un pielāgošanā. Visbeidzot EESK vēlas tādu KLP, kas nodrošina līdzsvaru starp pārtikas nodrošinājuma garantēšanu, vides aizsardzību un Eiropas lauksaimnieku labklājības veicināšanu globālu problēmu apstākļos.

Eiropas Savienībai ir jāpaņēma uz konkurētspējas palielināšanu vērstas reformas

Eiropa atpaliek konkurētspējas ziņā, un tai steidzami jānovērš vienotā tirgus nepilnības, vienlaikus sniedzot labumu gan uzņēmumiem, gan Eiropas iedzīvotājiem.

EESK janvāra plenārsesijā notika debates par **Eiropas konkurētspēju un iekšējā tirgus nākotni**. EESK [atzinumu](#), kas bija šo debašu centrā, bija pieprasījusi ES **prezidentvalsts Beļģija**, kura ir apņēmusies izmantot sešus mēnešus, lai pievērstos konkurētspējai un vienotajam tirgum. Pamatojoties uz atzinumu, **Enrico Letta izstrādās augsta līmeņa ziņojumu par vienotā tirgus nākotni**. Ziņojumu paredzēts iesniegt Eiropadomes marta sanāksmē.

Šajā sakarā EESK uzsver, ka iekšējā tirgus problēmas ir jārisina apstākļos, kas ir ļoti mainījušies kopš tā izveides 20. gadsimta 90. gados. Tādēļ ES saskaras ar daudziem sarežģījumiem, kā vienlīdzīgu konkurences apstākļu salāgošana ar nozaru subsidēšanu, kuras mērķis ir finansēt zaļo pārkārtošanos; darbvietu noturēšana Eiropā līdztekus ES uzņēmumu konkurētspējas saglabāšanai; izejvielu nodrošināšana vienlaikus ar dabu un vides aizsardzības standartu uzturēšanu.

Ziņotāja **Sandra Parthie** teica: “Vienotais tirgus ir palīdzējis padarīt ES par vienu no spēcīgākajiem tirdzniecības blokiem pasaulē, taču šī spēcīgā pozīcija drīzumā tiks vājināta. Mūsu atzinumā mēs ierosinām koncentrēties uz tādas Eiropas rūpniecības politikas izstrādi, kas ir nevis 27 valstu rūpniecības politikas pasākumu kopums, bet gan patiesi eiropeisks skatījums uz mūsu rūpniecisko potenciālu.”

Eiropas Biznesa konfederācijas ģenerāldirektors **Markus Beyrer** norādīja: “Mums ir problēmas ar konkurētspēju. Mēs atpaliekam no saviem globālajiem konkurentiem, un vienotais tirgus ir viens no mums pieejamajiem instrumentiem, kas ļauj to novērst. Mērķis ir radīt apstākļus, kas mums vajadzīgi, lai atbalstītu Eiropas modeli, kādu to pazīstam, kopā ar sociālajiem aspektiem.”

Eiropas Arodbiedrību konfederācijas (ETUC) konfederālais sekretārs **Ludovic Voet** uzsvēra, ka Eiropas sociālais līgums ir vienotā tirgus pamats un tas ir jānostiprina. Viņš norādīja: “Saskaņā ar mūsu konkurences sistēmu uzņēmumiem ir jāmaksā taisnīgas algas, jāpiedāvā labas darbvietas un tie nedrīkst kaitēt videi. Eiropai jāturpina virzīties uz taisnīgu zaļo pārkārtošanos.”

EESK atzinumā ir iekļauts priekšlikums nākamajā Komisijā iecelt komisāru vispārējas tautsaimnieciskas nozīmes pakalpojumu (VTNP) jautājumos un izstrādāt piecu gadu plānu, kas ļautu radīt drošus, kvalitatīvus un ilgtspējīgus VTNP. Šādi pakalpojumi veido 25 % no ES IKP, nodrošina 20 % no kopējām darbvietām un aptver tādas svarīgas nozares kā transports, enerģētika, sakari, piekļuve ūdenim un sanitārijai. Tie ir ļoti svarīgi arī veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu jomā. (dm)

Eiropas Savienībai ir j?uzlabo enerģētikas infrastruktūras savienojumi starp kaimiņos esošaj?m dalībvalstīm

Lai piegādātu elektroenerģiju un gāzi dažādām ES dalībvalstīm, būtiska nozīme ir pārrobežu enerģijas plūsmām. Tas nozīmē, ka enerģētikas infrastruktūra ir jāmodernizē, izmantojot starpsavienojumus starp kaimiņvalstīm, lai palielinātu Savienības ilgtspējīgas enerģijas jaudu.

ES Padomes prezidentvalsts Beļģijas pieprasītajā [atzinumā](#), kas pieņemts 2024. gada 18. janvāra plenārsesijā, EESK pauž skaidru nostāju šajā jautājumā.

Eiropas Savienībai īpaša uzmanība būtu jāpievērš tīklu attīstībai, un ir jāveic ievērojami ieguldījumi, lai stimulētu Eiropas ekonomiku un radītu ļoti kvalitatīvas un vidi saudzējošas darbvietas.

“Mēs uzskatām, ka ir ārkārtīgi svarīgi veikt strukturālas izmaiņas mūsu energosistēmā, lai īstenotu zaļo pārkārtošanos un panāktu stratēģisku enerģētisko autonomiju,” EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke** sacīja debatēs, kas notika saistībā ar atzinuma pieņemšanu.

Beļģijas enerģētikas ministre **Tinne Van der Straeten** uzsvēra, ka pāreja uz tīru enerģiju, kas izriet no klimatiskās vajadzības, tagad ir ekonomikas un drošības pamatprasība un ka starpsavienojums rada elastīgāku sistēmu, kas varētu līdzsvarot vēja un saules enerģijas ražošanas ģeogrāfiskās atšķirības.

“Eiropas vērienīgie mērķi atjaunojamo energoresursu jomā pašlaik pārsniedz tās plānus infrastruktūras ziņā, tāpēc mums šī Eiropas mēroga infrastruktūra ir vajadzīga drīz. Un tai jābūt rentablai, drošai, ilgtspējīgai un elastīgai,” viņa teica. (mp)

[EESK aicina sadarboties, lai efektīvi īstenotu uz galveno biroju balstītu nodokļu sistēmu Eiropā](#)

Lai veicinātu mazo uzņēmumu izaugsmi Eiropas Savienībā, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) atbalsta Komisijas priekšlikumu par nodokļu sistēmu, kas balstīta uz galveno biroju (HOT). Konsultatīvajā atzinumā EESK atbalsta

papildu pasākumus un uzsver nepieciešamību pēc ciešākas sadarbības starp Komisiju, dalībvalstīm un mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu (MMVU) pārstāvjiem, lai nodrošinātu efektīvu īstenošanu un informētību.

MVU, kas aptver iespaidīgu apjomu – 99,8 % no nefinanšu uzņēmumiem Eiropas Savienībā –, sniedz būtisku ieguldījumu nodarbinātībā (66,6 %) un pievienotās vērtības radīšanā (56,8 %). Ar Komisijas priekšlikumu par nodokļu sistēmu, kas balstīta uz galveno biroju (HOT) un kas ir daļa no plašākas MVU paredzētu atvieglojumu paketes, ir paredzēts mazināt regulatīvo slogu un vienkāršot nodokļu procedūras šiem uzņēmumiem. EESK uzsver, ka priekšlikums par HOT ir jāpieņem steidzami, lai stimulētu MMVU izaugsmi, pievēršoties atsevišķiem MVU, kas veic pārrobežu darbības. Ierosinātais samazinājums atbilst EESK mērķim radīt ilgtermiņa IKP un nodarbinātības izaugsmi labvēlīgu vidi.

EESK atbalsta sākotnējo pievēršanos atsevišķiem MMVU, taču ierosina izvērtēt iespēju pēc pieciem gadiem paplašināt HOT, ex-post novērtējumā iekļaujot meitasuzņēmumus, tādējādi palielinot iekļautību. EESK atzīst HOT papildināmību ar BEFIT priekšlikumu, taču uzsver, ka ir jābūt uzmanīgiem, lai izvairītos no neatbilstībām tiesiskajā regulējumā. Lai HOT būtu sekmīga, ļoti svarīga ir dalībvalstu nodokļu iestāžu sadarbība, un EESK aicina uz kopīgu darbu, lai nodrošinātu tās pienācīgu īstenošanu, mudinot dalībvalstis pēc iespējas ātrāk pielāgot IT sistēmas un palielināt MMVU informētību. (tk)

Klimata aizsardzības saistību ieviešana veicina mieru un drošību

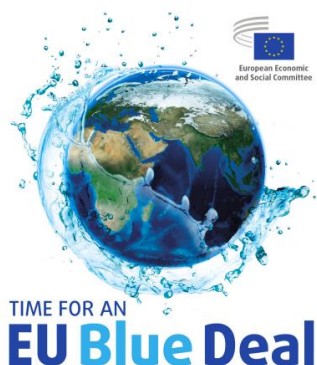
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) janvāra plenārsesijas darba kārtībā bija tāds jautājums kā klimata pārmaiņu un vides degradācijas ietekme uz mieru, drošību un aizsardzību. Komiteja uzsver, ka steidzami jāinvestē centienos izveidot noturīgus risinājumus šīm globālajām problēmām.

Tā kā ES projekta pamatzdevums ir veicināt un saglabāt mieru, Eiropai vairāk jā rūpējas par miera nostiprināšanu.

EESK [atzinumā](#) uzsvērts ka miera veicināšana ir nesaraujami saistīta ar pamattiesību un demokrātijas saglabāšanu un veicināšanu. Tāpēc Komiteja uzskata, ka klimata un drošības kopsakars arī turpmāk obligāti jāintegrē ES ārpolitikas pasākumos. Tas būtu jādara, veidojot proaktīvas saskarnes starp iestādēm, kas atbild par ārējām attiecībām un ES iekšējo kohēziju, un dalībvalstu drošības un aizsardzības dienestiem. Termins “klimata un drošības kopsakars” attiecas gan uz klimata pārmaiņu, gan uz vides degradācijas ietekmi uz mieru, drošību un aizsardzību.

EESK loceklis un ziņotājs **Ozlem Yildirim**, kas izstrādāja atzinumu, teica: “EESK arī ierosina konkrētus efektīvas un apsteidzošas rīcības pasākumus, it īpaši ieguldījumus noturīgos risinājumos, lēmumu pieņemšanas procesu sagatavošanu šāda veida spriedzes gadījumiem un, pats galvenais, reālu ES līmeņa stratēģiju šajā jomā. Svarīgs preventīvs līdzeklis ir arī ātra un efektīva visu pušu saistību izpilde klimata aizsardzības jomā!”

Eiropas Komisijas priekšlikumā ņemts vērā klimata un drošības kopsakars. EESK tomēr uzskata, ka dokumentā nav noteikti ģeogrāfiskie, politiskie un militārie parametri, jo tajā nav aplūkots šī kopsakara mainīgais raksturs, neraugoties uz to, ka patiesībā situācija pasliktināsies un var radīt nopietnu spiedi starp dalībvalstīm. Komisijai un dalībvalstīm ir jāveido pastāvīgs īpašs dialogs par klimata un drošības kopsakaru. (at)

Eiropas iespējas pēdējās jomās: ES zilais kurss uzņem apgriezienus pirms Eiropas Parlamenta vīlšanās

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas aicinājums izstrādāt [ES zilo kursu](#) gūst politikas veidotāju un pilsoniskās sabiedrības atbalstu. To virza arvien lielāka apzināšanās, ka steidzami jārisina ūdens trūkuma problēma un zilais kurss var nodrošināt visaptverošu risinājumu.

Nesenajā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) pasākumā pulcējās svarīgas ieinteresētās personas, lai apspriestu zilo kursu un tā spējas pārveidot ūdens apsaimniekošanas praksi visā kontinentā, galveno uzmanību pievēršot upju baseiniem.

“Mēs saskaramies ar vēl nepieredzētu ūdensapgādes krīzi,” teica EESK priekšsēdētājs **Oliver Röpke**. Norādot uz gaidāmajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām jūnijā, viņš uzsvēra, ka ūdens resursu jautājums skar ikvienu iedzīvotāju. “Kā ES lēmumu pieņēmēji risinās ūdens resursu jautājumu un gaidāmās problēmas? Ir pienācis laiks uzdot šos jautājumus.”

EP deputāte **Pernille Weiss**, atsaucoties aicinājumiem rast visaptverošu risinājumu, atbalstīja īpaša ūdensapgādes pārkārtošanas fonda izveidi, lai palīdzētu uzņēmumiem un kopienām pārejā uz ilgtspējīgu ūdens apsaimniekošanas praksi. ANO īpašais referents **Pedro Arrojo-Agudo** uzsvēra, ka ūdens trūkums un klimata pārmaiņas nepazīst robežas, un aicināja ES uzņemties vadošo lomu globāla ūdensapgādes krīzes risinājuma izstrādē.

EESK aicinājums īstenot ES zilo kursu ir guvis rezonansi plašā ieinteresēto personu lokā, tostarp Francijas sabiedriskas nozīmes uzņēmumā “Compagnie Nationale du Rhône” (CNR), kas darbojas Ronas upes baseinā. CNR ūdens resursu direktors **Eric Divet** dalījās ar veiksmīgajiem uzņēmuma rezultātiem ilgtspējīgas ūdens apsaimniekošanas jomā, tostarp centieniem atjaunot mitrājus, uzlabot upju biodaudzveidību un pielāgoties klimata pārmaiņām.

Paredzams, ka tuvākajos mēnešos Eiropas Komisija nāks klajā ar savu Ūdensapgādes noturības iniciatīvu. EESK ir gatava sadarboties ar ES iestādēm un ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu, ka tās [priekšlikumi](#) par ES zilo kursu tiek iekļauti nākamās Eiropas Komisijas prioritātēs. (gb)

Zinātnieki un pilsoniskā sabiedrība aicina īstenot desmit izlēmīgus politikas pasākumus, lai novērstu neatgriezeniskas un kritiskas vides un sociālās tendences

Piektais Eiropas ilgtspējīgas attīstības ziņojums (ESDR) liecina, ka pašreizējā tempā Eiropas Savienībai līdz 2030. gadam neizdosies sasniegt vienu trešdaļu no ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM). Ziņojumā, kas sagatavots sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību, ir uzsvērtas vides un sociālo mērķu stagnācija un regress daudzās Eiropas valstīs, un to ir saasinājušas krīzes kopš 2020. gada. IAM aptver tādas jomas kā nabadzības mazināšana, bada izskaušana, veselība, izglītība, dzimumu līdztiesība, klimatrīcība un tīrs ūdens.

Šo problēmu risināšanai ir ierosināti desmit izlēmīgi politikas pasākumi, lai novērstu neatgriezeniskas un kritiskas vides un sociālās tendences. Steidzamība rīkoties tika uzsvērtā pasākumā, ko kopīgi rīkoja Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas (EESK) Lauksaimniecības, lauku attīstības un vides specializētā nodaļa (NAT) un ANO Ilgtspējīgas attīstības risinājumu tīkls (SDSN). Ziņojuma mērķis ir palīdzēt Eiropas Savienībai pirms 2024. gada jūnija Eiropas Parlamenta vēlēšanām un 2024. gada septembra Nākotnes samita, ko

sasauc ANO ģenerālsēkretārs, stiprināt savu līderību IAM jomā.

Pasākumā runātāji uzsvēra, ka līdz 2030. gadam ir nekavējoties jārīkojas, lai novērstu neatgriezeniskas kritiskas tendences. ANO/UNDP pārstāve **Camilla Brückner**, Beļģijas federālā klimata ministre **Zakia Khattabi** un Eiropas Komisijas pārstāve **Petra Petan** uzsvēra, cik svarīgi ir saglabāt apņemšanos īstenot Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un Parīzes klimata nolīgumu.

ANO SDSN priekšsēdētāja vietnieks **Guillaume Lafortune** iepazīstināja ar ziņojumu un desmit prioritārajām darbībām, kuru mērķis ir uzrunāt politiskās partijas, nākamo Eiropas Parlamentu, nākamo Eiropas Komisiju, Eiropadomi un dalībvalstis. EESK un SDSN kopīgi parakstītais aicinājums rīkoties mudina Eiropas līderus sadarboties, lai nākotnes vārdā panāktu zaļu, sociālu un starptautisku Eiropas kursu. EESK NAT specializētās nodaļas priekšsēdētājs **Peter Schmidt** uzsvēra, ka nākamajiem sešiem gadiem būs izšķiroša nozīme Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam īstenošanā, kā arī norādīja uz EESK apņemšanos virzīt ES iestāžu darbu uz IAM sasniegšanu un pilsoniskās sabiedrības jēgpilnu iesaisti. Aicinājums rīkoties ir vērsts uz to, lai Eiropas līderus virzītu uz visaptverošu Eiropas kursu, kas būtu saskaņots ar zaļajiem un sociālajiem mērķiem, ko atbalsta arī EESK. (ks)

© EU/EESC

#CivSocWeek norisināsies 4.–7. martā

Tā kā Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kas notiks 2024. gada jūnijā, veidos Eiropas nākotnes pamatu, EESK kā pilsoniskās sabiedrības institucionālais partneris rīko pirmo **Pilsoniskās sabiedrības nedēļu**, kuras moto būs **“Celieties demokrātijas vārdā!”**

Vai piedalīties?

Mēs pulcēsim dažāda vecuma cilvēkus ar dažādu izcelsmi, tostarp jauniešus, žurnālistus un ES iestāžu pārstāvjus, lai aktīvi diskutētu par jautājumiem, kas ietekmē mūsu ikdienas dzīvi un Eiropas nākotni. Mēs pievērsīsimies dažādajiem draudiem un problēmām, kas skar demokrātiskās vērtības, kā arī pārrunāsim, ko pilsoniskā sabiedrība sagaida no nākamajiem Eiropas līderiem. Pēc tam mūsu priekšlikumi tiks iekļauti EESK rezolūcijā par vēlēšanām un konkrētos politikas priekšlikumos.

#CivSocWeek apvienos piecas nozīmīgas EESK iniciatīvas:

- Pilsoniskās sabiedrības dienas – svarīgs gadskārtīgs pasākums, kur tiek uzsvērtas organizētas pilsoniskās sabiedrības plašais ieguldījums Eiropas veidošanā, kas vairāk atbilst iedzīvotāju cerībām attiecībā uz mūsu demokrātiskajai sabiedrībai būtiskiem jautājumiem. Mērķis ir visos līmeņos veicināt pilsoniskās sabiedrības plašāku iesaistīšanos Eiropas projektā.

- [Eiropas pilsoņu iniciatīvas \(EPI\) diena](#) – augsta līmeņa gadskārtējā konference, kas reģistrētajiem un topošajiem EPI organizatoriem un ieinteresētajām personām nodrošina forumu un platformu, lai apmainītos ar informāciju un pieredzi un iepazīstinātu sabiedrību ar darbību, kuras saistītas ar EPI.
- [“Jūs Eiropa, jūs līdumi!”](#) – jaunatnei paredzēts pasākums, kas veido saikni starp ES un jauniešiem no dalībvalstīm, kandidātvalstīm un Apvienotās Karalistes, iedvesmojot viņus izmantot savas demokrātiskās balsstiesības. Dinamiskas apspriešanās sesijas ļauj jauniešiem iesaistīties debatēs, veidot sadarbību un panākt vienprātību.
- [Balva pilsoniskajai sabiedrībai](#) – katru gadu piešķirta balva, ar ko godina efektīvus, novatoriskus un radošus projektus, kurus īsteno pilsoniskā sabiedrība un privātpersonas. Šogad to piešķirs individuāli vai kolektīvi iniciatīvi, kas atbalsta psihoemocionālo labību Eiropā.
- [Žurnālistu seminārs](#), kurā pulcējas žurnālisti no dalībvalstīm, lai pievienotos diskusijām par demokrātijas stāvokli Savienībā un par gaidāmajām Eiropas Parlamenta vēlēšanām un lai tieši iepazītu Komiteju darbību.

Piedalieties un gūstiet iedvesmu no mūsu ekspertu vadītajiem darbsemināriem un augsta līmeņa politiskajām debatēm! Paudiet savu viedokli par svarīgiem nākamā likumdošanas cikla jautājumiem un veidojiet sakarus ar Eiropas pilsoniskās sabiedrības apvienībām un pārmaiņu virzītājiem!

Ielūkojieties [tīmekļa vietnē #CivSocWeek](#) un izplatiet šo informāciju!

ES balvas bioloģiskās ražošanas jomā (2024)

Pieteikumus trešajam konkursam “ES balvas bioloģiskās ražošanas jomā” var iesniegt no [2024. gada 4. marta](#).

Ar ES balvām bioloģiskās ražošanas jomā katru gadu tiek atzīta izcilība bioloģiskās vērtības ķēdē. Šogad apbalvošanas ceremonija notiks 2024. gada 23. septembrī, kas ir ES Bioproduktu diena.

Kopumā tiks piešķirtas astoņas balvas septiņās kategorijās. Bioloģiskās vērtības ķēdes dalībnieki tās saņem par izciliem, inovatīviem, ilgtspējīgiem un iedvesmojošiem projektiem, kas sniedz reālu pievienoto vērtību bioloģiskajai ražošanai un patēriņam. [Pirmais konkurss “ES balvas bioloģiskās ražošanas jomā”](#) tika rīkots 2022. gadā. (ks)

Pieteikumu iesniegšana no 4. marta: ES Zaļās nedēļas (2024) partnerorganizāciju pasākumi ? densapgādes noturības jomā

Partnerorganizāciju pasākumus varēs pieteikt no 4. līdz 17. martam, un tie norisināsies no 29. maija līdz 1. septembrim.

Katru gadu [ES Zaļās nedēļas](#) ietvaros visā Eiropā un ārpus tās norisinās simtiem pasākumu, kurus organizē partnerorganizācijas, tostarp dažādas iestādes, NVO, uzņēmumu pārstāvji, akadēmiskās aprindas, skolas un

vietējās, reģionālās un valsts pārvaldes iestādes.

2024. gadā partnerorganizāciju pasākumu temats būs **ūdensapgādes noturība**. Mērķis ir veicināt ES mēroga sarunas par pašreizējo un gaidāmo situāciju ES ūdensapgādes jomā, uzsvāru liekot uz izpratnes veicināšanu un pozitīvu sadarbības risinājumu veicināšanu.

Aicinām pieteikt visu veidu pasākumus – sākot no darbsemināriem un publiskām diskusijām līdz izstādēm un izpratnes veicināšanas pasākumiem, kas domāti ģimenēm. Pasākumi var norisināties vietējā, reģionālajā, valsts vai Eiropas līmenī. Plašāku informāciju un laika grafiku atradīsiet [šeit](#).

Tā kā ES zilais kurss ir viena no EESK pamatiniciatīvām, šāda temata izvēle partnerorganizāciju pasākumiem ir laba iespēja informēt par priekšlikumiem, kas izklāstīti 2023. gada oktobrī pieņemtajā [ES zilā kursa deklarācijā](#), kurā aicināts izstrādāt jaunu un vērīgu Eiropas ūdensapgādes stratēģiju, kas būtu līdzvērtīga ES zaļajam kursam. (gb)

GRUPU JAUNUMI

ES vienotais tirgus: n?kam? paaudze

Iesniegusi EESK Darba devēju grupa

Kopš ir izveidots Eiropas vienotais tirgus, standartu saskaņošana un savstarpēja atzīšana ir ļāvusi uzņēmumiem pārdot savus produktus tirgū, kas aptver vairāk nekā 450 miljonus cilvēku. Tas

veido 61 % no ES iekšējās tirdzniecības, ko veic uzņēmumi. Vienotais tirgus ir Eiropas ekonomiskās labklājības pamats un tādējādi sniedz labumu ES iedzīvotājiem, patērētājiem, darba ņēmējiem un uzņēmumiem. Eiropas Komisija lēš, ka iekšējais tirgus rada 25 % no ES iekšzemes kopprodukta.

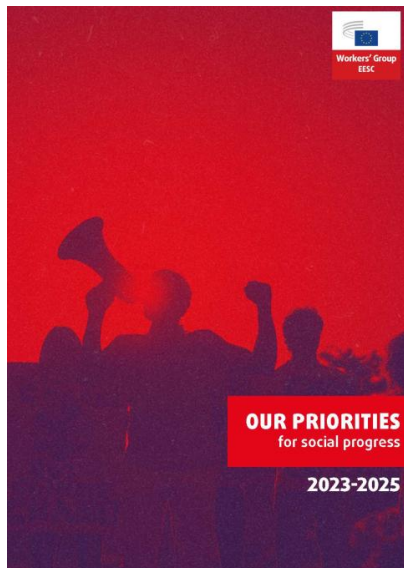
Tomēr, ņemot vērā jaunās norises, piemēram, digitālo pārveidi un pāreju uz mazāk oglekļietilpīgu ekonomiku un ilgtspējīgāku ekonomiku, ir vajadzīgi jauni pielāgojumi, tāpat kā to prasa patērētāju, darba ņēmēju un uzņēmumu mainīgās vajadzības un jauni ģeopolitiskie apstākļi.

Lai vienotais tirgus sekmīgi turpinātu darbību, ir vajadzīgi uzlabojumi vairākās jomās, tostarp Eiropas enerģētikas un rūpniecības politikā, enerģētikas savienībā un banku savienībā, kā arī jārada labvēlīgāki apstākļi lieliem un maziem uzņēmumiem un jāpanāk lielāks sabiedrības atbalsts Eiropas projektam, jānodrošina efektīvāki sabiedriskie pakalpojumi un jāgādā par uzlabotu IT, enerģētikas un transporta infrastruktūru.

Tā kā 2024. gada pirmajā pusē bijušie Itālijas premjerministri publicēs divus nozīmīgus ziņojumus (Enrico Letta ziņojums “Vienotā tirgus nākotne” un Mario Draghi ziņojums par Eiropas konkurētspējas nākotni), EESK

Darba devēju grupa ir apkopojusi vienu lappusi garā dokumentā savus galvenos vēstījumus par veiksmīgu ES iekšējā tirgus nākotni ("ES vienotais tirgus: nākamā paaudze").

Jaunā publikācija pieejama šeit: europa.eu/TVmdYg

Mūsu prioritātes, kas ļauj panākt sociālo progresu

Sagatavojuši EESK Darba ņēmēju grupa

Pieņemot politiskos lēmumus, uzmanības centrā vienmēr jāizvirza iedzīvotāju un darba ņēmēju bažas un labklājība. Tie ir svarīgi ar cilvēkiem saistīti faktori, kas jāņem vērā. Tādējādi var nodrošināt pienācīgus dzīves apstākļus. Īstenojot politiku, kas nodrošina šos pienācīgos apstākļus visiem, vairojam uzticēšanos pašreizējiem un turpmākajiem politiskajiem pasākumiem un novēršam iedzīvotāju vilšanos, kas rada labvēlīgu augsni labējam populismam un ekstrēmismam.

Ņemot vērā minētos jautājumus, tika izstrādātas [Darba ņēmēju grupas 2023.–2025. gada prioritātes](#), kurās atspoguļojas skaidras prasības turpmākajiem ES līderiem īstenot progresīvu programmu, kuras centrā

būtu sociālāka un humānāka dimensija. Pēc gadu desmitiem ilgušām krīzēm, kuru izmaksas nepārprotami seguši Eiropas iedzīvotāji un darba ņēmēji, ceram, ka ES debates atkal varēs pārorientēties uz to, kas patiešām svarīgs, – uz sociālo progresu.

Mūsu prioritātēs ir izvērts Darba ņēmēju grupas redzējums par Eiropu, kas ne tikai ir sociāla un ilgtspējīga, bet arī atbalsta tiesiskumu, cilvēktiesības, dzimumu līdztiesību, solidaritāti un daudzveidību. Mums ir vajadzīga Eiropa, kas par prioritāti izvirza nevienlīdzības, nabadzības un klimata ārkārtas situācijas novēršanu, nodrošina taisnīgu zaļo un digitālo pārkārtošanos un gādā par pienācīgu darbu visiem. Tas ir labākais veids, kā stiprināt mūsu demokrātiju un sabiedrību, un ikvienu tās individu. Ceram, ka šis redzējums tiks ņemts vērā.

ES iestādēm steidzami jāievieš strukturāls pilsoniskais dialogs un jāsteno ES līguma 11. pants

Iesniegusi EESK Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa

Eiropas pilsoniskā sabiedrība 24. janvārī nosūtīja [atklātu vēstuli](#) Eiropas Komisijas priekšsēdētājam, Eiropas Parlamenta priekšsēdētājam un Eiropas Savienības Padomes prezidentvalstij Beļģijai. Vēstules parakstītāji

mudināja trīs galvenās Eiropas Savienības (ES) iestādes, kas iesaistītas ES lēmumu pieņemšanā, **veikt konkrētus pasākumus, lai visās politikas jomās īstenotu atklātu, pārredzamu un regulāru dialogu ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām**, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 11. pantā.

Atklāto vēstuli ierosināja EESK [Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupa](#) un apvienība [“Pilsoniskā sabiedrība – Eiropa”](#), un tajā ir iekļauti konkrēti priekšlikumi, kā dialogs veidojams. Vēstuli atbalstīja pavisam **156 parakstītāji no 26 dalībvalstīm**. Starp tiem bija 39 Eiropas tīkli, 85 nacionālās organizācijas un 60 locekļi no EESK Pilsoniskās sabiedrības organizāciju grupas.

Neraugoties uz Līguma noteikumiem, ES iestāžu veidotais pilsoniskais dialogs joprojām ir sadrumstalots un nestrukturēts. Tāpēc atklātās vēstules **#EUCivilDialogueNow** parakstītāji aicina ES iestādes:

- **izstrādāt starpiestāžu nolīgumu par pilsonisko dialogu;**
- **katrā iestādē izveidot vadošus amatus ar pienākumu atbildēt par attiecībām ar pilsonisko sabiedrību;**
- **veicināt un atbalstīt ciešāku sadarbību starp pilsoniskās un sociālās jomas dalībniekiem.**

Šajos centienos jābalstās uz [Konferences par Eiropas nākotni](#) ieteikumiem. Vēstules parakstītāji ierosināja Eiropas Komisijai vispirms izstrādāt paziņojumu par pilsoniskā dialoga stiprināšanu ES līmenī.

Atklātā vēstule ir pieejama 24 valodās: <https://www.eesc.europa.eu/lv/agenda/our-events/events/eu-civil-dialogue-now/open-letter>

Sīkāka informācija par atklāto vēstuli pieejama paziņojumā presei (24 valodās): <https://www.eesc.europa.eu/lv/agenda/our-events/events/eu-civil-dialogue-now>

Redakcija

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)

Šī izdevuma līdzautori

Christian Weger (cw)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)

Thomas Kersten (tk)

Koordinatoros

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adrese

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the
European Union or to the Committee's other publications.

Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

02/2024